

Sygn. akt I C 2557/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Zgierzu, I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SR Ewelina Iwanowicz

Protokolant: Bartłomiej Trzmielak

po rozpoznaniu w dniu 25 lipca 2016 roku w Zgierzu na rozprawie sprawy

z powództwa **A. K. (1) i A. K. (2)**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej**
z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz A. K. (1) kwotę 25.000,00 (dwadzieścia pięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 19 grudnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo A. K. (1) w pozostałym zakresie;

3. ustala, iż strony ponoszą koszty procesu na zasadzie stosunkowego rozdzielenia kosztów – art. 100 zd. 1 k.p.c., pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu;

1. zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz A. K. (2) kwotę 10.000,00 (dziesięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 19 grudnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo A. K. (2) w pozostałym zakresie;

3. ustala, iż strony ponoszą koszty procesu na zasadzie stosunkowego rozdzielenia kosztów – art. 100 zd. 1 k.p.c., pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt I C 2557/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 listopada 2015 roku powodowie A. K. (2) i A. K. (1) wnieśli o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. zadośćuczynienia na rzecz:

- A. K. (1) w kwocie 40.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty za doznaną przez powoda krzywdę w związku ze śmiercią siostry R. W.,

- A. K. (2) w kwocie 15.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią szwagierki R. W.

oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictw. Uzasadniając pozew powodowie, wskazali, iż w dniu 10 lipca 2008 roku miał miejsce wypadek komunikacyjny,

w wyniku, którego śmierć poniosła R. W.. Na skutek wypadku śmierć poniósł także sprawca wypadku A. W., co skutkowało umorzeniem postępowania przygotowawczego w sprawie. Pozwany odmówił wypłaty zadośćuczynienia A. K. (1) za śmierć siostry, a A. K. (2) za śmierć szwagierki, argumentując,

że powodowie nie należą do grona osób najbliższych zmarłej w rozumieniu art. 446 § 4 k.c. Roszczenie odsetkowe powodowie uzasadnili brzmieniem art. 481 § 1 k.c. żądając ich zasądzenia od dnia następnego po dniu wydania przez pozwanego decyzji odmawiającej wypłaty odszkodowania, tj. od dnia 19 grudnia 2014 roku.

(pozew – k. 3-6)

W odpowiedzi na pozew z dnia Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie

od każdego z powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Pozwany podniósł, iż powód nie był bliskim krewnym zmarłej, a pozwana w ogóle nie była z nią spokrewniona. Zdaniem pozwanego, stosunki jakie panowały pomiędzy powodami a zmarłą R. W. nie wyróżniały się szczególną intensywnością, a w konsekwencji więź jaka istniała pomiędzy nimi nie miała doniosłego charakteru, który dawałby podstawę do wypłaty na rzecz powodów stosownego zadośćuczynienia. Powodowie nie wykazali istnienia szczególnej, silnej więzi emocjonalnej, która przejawiałaby się w szczególnej trosce, opiece, częstych kontaktach, wzajemnych osobistych relacjach, oddaniu i przywiązaniu. Nie prowadzili ze zmarłą wspólnego gospodarstwa domowego przed śmiercią, spotykali się podczas uroczystości okolicznościowych i świąt, czy też weekendów, nie podejmowali wspólnie żadnych ważnych decyzji życiowych. Po śmierci R. W. powodowie nie korzystali z pomocy psychologa czy psychiatry, nie zmieniły się również na skutek śmierci siostry i bratowej żadne plany życiowe. Z tych przyczyn decyzja o odmowie wypłaty świadczenia była w pełni uzasadniona. Nadto pozwany wskazał, że od śmierci R. W. upłynęło ponad 8 lat, zatem ujemne doznania powodów spowodowane śmiercią R. W. uległy w tym czasie naturalnemu osłabieniu. Pozwany zakwestionował także datę naliczania odsetek ustawowych od zadośćuczynienia, bowiem odsetki powinny być naliczane od daty wyrokowania.

(odpowiedź na pozew – k. 25-30)

Na terminie rozprawy w dniu 25 lipca 2016 roku pełnomocnik powodów poparł powództwo. Pełnomocnik pozwanego prawidłowo powiadomiony o terminie rozprawy nie stawił się.

(protokół rozprawy z dnia 25 lipca 2016 roku – k. 52 i k. 54)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 lipca 2008 roku A. W. kierując samochodem osobowym F. (...) nr rej (...) jechał drogą krajową numer (...) od strony T. w kierunku W.. Jego pasażerami byli żona R. W. i córka M. W.. W miejscowości W., powiat A. A. W. zjechał na lewy pas jezdni i zderzył się z nadjeżdżającym z kierunku przeciwnego samochodem marki R. (...) nr rej (...) kierowanym przez D. M.. W wyniku wypadku drogowego śmierć poniosła R. W. i A. W., a ich córka M. W. odniosła obrażenia ciała w postaci wstrząśnienia mózgu, złamania kości potylicznej czaszki, rany płatowej podudzia lewego, obustronnego stłuczenia płuc.

(bezsporne, nadto postanowienie Prokuratora wraz z postanowieniem o sprostowaniu k. 11-16, kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu k. 18)

R. W. była siostrą powoda A. K. (1) oraz bratową powódki A. K. (2). W chwili śmierci miała 35 lat. Była zamężna, miała jedno dziecko. Pracowała zawodowo jako pielęgniarka. Do chwili zawarcia związku małżeńskiego mieszkała w domu rodzinnym w W., w tym przez dwa lata wspólnie z powodami, a później wyprowadziła się z mężem do B..

(bezsporne, nadto zeznania powoda – k. 54 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi powoda k. 52-52v., zeznania powódki – k. 54 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k. 52v., zeznania świadka S. S. k. 53v.)

A. K. (1) był bardzo związany emocjonalnie ze swoją siostrą, bardzo liczył się z jej zdaniem, traktował ją jak przyjaciółkę. Pracował zawodowo z jej mężem i codziennie podwoził go do pracy, więc codziennie widywał się z siostrą. R. W. często po pracy przychodziła do brata i bratowej. Wspólnie celebrowali uroczystości rodzinne jak imieniny czy urodziny, wspólnie spędzali święta. Wspólnie organizowali wyjazdy wakacyjne. Razem jeździli na zakupy i do kina. R. W. pomagała bratu w gospodarstwie przy zniwach. A. K. (1) jest ojcem chrzestnym siostrzenicy M. W.. Nigdy nie było pomiędzy nimi kłótni czy nieporozumień.

(zeznania powoda – k. 54 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k. 52-52v., zeznania świadka Z. S. k. 53-53v, zeznania świadka S. S. – k. 53v., zeznania świadka R. S. k. 53v. -54.)

Cały ostatni tydzień przed wyjazdem na urlop, podczas powrotu z którego doszło do tragicznego wypadku drogowego, R. W. i A. W. z córką spędzili u powodów.

(zeznania powoda – k. 54 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k. 52)

A. K. (1) kiedy dowiedział się o wypadku samochodowym, w którym na miejscu zginął szwagier, a siostra i ich córka zostały ranne, pojechał z rodzicami do szpitala. Wieczorem, kiedy po powrocie do domu został telefonicznie poinformowany przez personel medyczny, że siostra zmarła, doznał szoku, nie wierzył w to, co się stało. Powód przekazał te wieści rodzicom i żonie. W domu był płacz i lament. Powód i druga siostra zajęli się organizacją pogrzebu. Po śmierci R. W. A. K. (1) brał leki uspokajające. Pozwany dochodził do siebie po śmierci siostry przez trzy lata. Tłumaczył sobie, że siostra z mężem gdzieś wyjechali i niebawem wrócą. Przez długi czas nie mógł dokończyć wiaty, którą wspólnie ze szwagrem budowali u niego na działce, ponieważ przypominała mu o zmarłych siostrze i jej mężu. Powód odwiedza grób siostry co najmniej raz w miesiącu i uczestniczy w mszach za siostrę i szwagra. Przechowuje pamiątki po siostrze – zdjęcia, nagrania video, ubrania zabrane z miejsca wypadku, części uszkodzonego w wypadku samochodu. W miejscu wypadku przy drodze powód ustawił krzyż i czasami odwiedza to miejsce. Po śmierci siostry tylko raz był w jej domu, ponieważ przypomina mu to o jej stracie, jest mu przykro. Od śmierci siostry nie jeździ na wakacje.

(zeznania powoda – k. 54 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k. 52-52v., zeznania świadka R. S. k. 53 v.-54)

A. K. (3) miała bardzo dobre relacje ze swoją szwagierką R. W.. Powódka traktowała szwagierkę jak rodzoną siostrę. Kobiety często się widywały. Spędzały wspólnie czas także bez obecności powoda. Jeździły na wspólne zakupy, razem z córkami chodziły na plac zabaw, jeździły razem na wycieczki rowerowe. Wzajemnie zwierzały się sobie ze swoich problemów, mogły porozmawiać o wszystkim. Kiedy dzieci powodów chorowały zdarzało się, że R. W. robiła im zastrzyki. Pomagała powodom w opiece nad dziećmi.

(zeznania powódki – k. 54 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k. 52v.-53, zeznania świadka S. S. k. 53v., zeznania świadka Z. S. k. 53-53v., zeznania świadka R. S. k. 53 v.-54)

Po dowiedzeniu się o śmierci R. W. powódka bardzo płakała, czuła się źle, nie mogła dojść do siebie. Miała problemy z zasypianiem. Zmarli śnili się jej. Przyjmowała ziołowe leki uspokajające. Przez rok nosiła po niej żałobę. Do tej pory jak

myśli o R., to ma dreszcze i płacze. Nie odwiedza jej domu. Odczuwa brak swojej szwagierki, brak wspólnych spotkań. Powódka nie może pogodzić się z jej śmiercią. Odwiedza jej grób i uczestniczy w mszach świętych w intencji R. i jej męża.

(zeznania powódki – k. 54 w zw. z wyjaśnieniami informacyjnymi k. 52v.-53, zeznania świadka S. S. k. 53v., zeznania świadka R. S. k. 54)

W dacie wypadku pojazd A. W. ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) S.A. w W..

(bezsporne)

Powodowie zgłosili szkodę do pozwanego i wystąpiła o wypłatę kwot po 120.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią siostry i szwagierki.

(bezsporne, nadto kopie pism z 15 grudnia 2014 roku – załączone kata szkodowe)

Pozwany decyzjami z dnia 18 grudnia 2014 roku odmówił powodom wypłaty zadośćuczynienia.

(kopie decyzji z dnia 18 grudnia 2014 roku – k. 18-22)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie wyżej wskazanych dokumentów, zeznań świadków oraz przesłuchania powodów.

Dokumenty, w tym znajdujące się w załączonych aktach szkodowych, nie były kwestionowane przez strony i stanowią wiarygodny materiał dowodowy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków Z. S., S. S.

i R. S.. Zeznania te były spójne i wiarygodne, a nadto w sposób obiektywny i bezsporny wskazywały na istnienie silnych więzi rodzinnych między R. W. a powodami.

Sąd nie znalazł także podstaw do zakwestionowania wiarygodności zeznań powodów. Ich zeznania korelowały ze sobą i zeznaniami świadków, wzajemnie się uzupełniały, były logiczne i spójne. Oceniając treść zeznań powodów Sąd doszedł do przekonania, że przesłuchane osoby nie wyolbrzymiały ogromu cierpienia w wyniku tragicznej śmierci siostry i szwagierki, dlatego też w tym zakresie dowody te stanowiły podstawę ustalonego stanu faktycznego.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo w zdecydowanej części podlegało uwzględnieniu.

Strona powodowa domagała się zasądzenia tytułem zadośćuczynienia od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz A. K. (1) kwoty 40.000 złotych, na rzecz A. K. (2) kwoty 15.000 złotych.

W chwili zdarzenia pojazd sprawcy wypadku objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Towarzystwie (...) S.A. w W..

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego; ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone lub naruszone cudzym działaniem, na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym może żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny (art. 24 § 1 k.c.

i art. 448 k.c.). Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 446 § 4 k.c.

– obowiązujący od dnia 3 sierpnia 2008 roku). Samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu na zasadzie ryzyka – gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji

w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny (art. 436 § 1 k.c.). W razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych. Również tylko na zasadach ogólnych osoby te są odpowiedzialne za szkody wyrządzone tym, których przewożą z grzeczności (art. 436 § 2 k.c.).

Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony, przy czym uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 § 1 i 4 k.c. i art. 19 ust. 1 z dnia 22 maja 2003 roku

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 392). Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu (art. 35 w/w ustawy).

Na wstępie rozważań prawnych przesądzić należy, iż pomimo faktu wystąpienia zdarzenia wywołującego szkodę przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., za skuteczne uznać należy roszczenia o zadośćuczynienie oparte o dyspozycję art. 448 k.c. Uznać obecnie należy za ukształtowaną i obowiązującą linię orzecznictwa, zgodnie z którą najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., tj. 3 sierpnia 2008 roku (uchwała SN

z 22 października 2010 roku, sygn. akt III CZP 76/10, LEX nr 604152) – a także wówczas, gdy sam zgon nastąpił przed tą datą (uchwała SN z 13 lipca 2011 roku, sygn. akt

III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10). Naruszenie czynem niedozwolonym dobra osobistego, jakim są więzi rodzinne uzasadnia zatem udzielenie ochrony prawnej w zakresie przewidzianych w art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. – implikuje to możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej niezależnie od daty zdarzenia w kontekście obowiązywania art. 446 § 4 k.c. Jak wyraźnie podkreślił Sąd Apelacyjny w Krakowie

w wyroku z 6 grudnia 2012 roku, sygn. akt I ACA 1148/12, LEX nr 1246690 zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela obejmuje także krzywdę jakiej doznała na skutek deliktu nie tylko osoba bezpośrednio jego konsekwencjami dotknięta ale także taka - a jest z nią

z pewnością członek najbliższej rodziny zmarłego - która na skutek wywołanej tym deliktem śmierci doznała krzywdy wynikającej z nagłego i zupełnie niespodziewanego zerwania więzi rodzinnych, który to skutek jest także naruszeniem jego dobra osobistego.

Pojęcie „najbliższy członek rodziny” kładzie nacisk na aspekt bliskości relacji z daną osobą, nie odnosi się zaś do samego słowa „rodzina”. W przypadku „członka najbliższej rodziny” aspekt bliskości dotyczy samego kręgu rodzinnego, liczy się sam fakt bycia członkiem tego kręgu, natomiast aspekt bliskości relacji z daną osobą właściwie nie ma znaczenia (J. N., Zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej – wybrane zagadnienia, Rozprawy Ubezpieczeniowe nr 11(2/2011). Z tego względu należy uznać, iż w przypadku dochodzenia świadczeń na podstawie art. 446 § 4 k.c., jak również na podstawie art. 448 k.c., nie chodzi o samą najbliższą rodzinę (czyli rodziców, dzieci lub - względnie - rodzeństwo), ale o rodzinę sensu largo. W krąg tak pojmowanej rodziny mogą wchodzić różne osoby, połączone nie tylko więzami pokrewieństwa, przy czym więzy te nie przesądzają automatycznie o zasądzeniu świadczenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że pokrewieństwo nie stanowi wyłącznego kryterium zaliczenia do najbliższych członków rodziny (wyrok SN z dnia

13 kwietnia 2005 roku, sygn. akt IV CK 648/04, OSNC 2006/3/54, LEX nr 150318). Z kolei w innym orzeczeniu Sąd Najwyższy uznał, że w świetle art. 446 § 3 k.c. konkretyzacja tego, kto jest w danym wypadku członkiem rodziny należy

do sądu orzekającego (wyrok SN z dnia 10 grudnia 1969 roku, sygn. akt III PRN 77/69, OSNCP 1970/9/160, LEX nr 1057).

W orzecznictwie sądów powszechnych szwagier jest zaliczany do grona „najbliższych członków rodziny” (zob. wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 3 czerwca 2015 roku, sygn. akt II C 1084/14, Portal Orzeczeń Sądu Okręgowego w Łodzi).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy uznać, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż pomiędzy powodem a jego siostrą oraz pomiędzy powódką a jej szwagierką istniały silne więzy emocjonalne. R. W. była częstym gościem w domu rodzinnym powodów. W zasadzie powodowie i zmarła R. W. spotykali się codziennie, wspólnie spędzali wolny czas i urlopy, celebrowali uroczystości rodzinne, mieli wspólnych znajomych.

Status powoda jako osoby bliskiej R. W. nie może być kwestionowany. Zmarła była jedną z sióstr bliźniaczek powoda, z którą był emocjonalnie bardzo zżyty. Bliska więź łącząca go z siostrą nie zmieniła się również wtedy, kiedy powód zawarł związek małżeński i założył własną rodzinę. Przeciwnie przez pierwsze dwa lata małżeństwa nadal mieszkał z żoną w domu rodzinnym, z którego jeszcze nie wyszła siostra R.. Nadto jego siostra nawiązała bliską relację z jego żoną, zacieśniając jeszcze bardziej łączącą rodzeństwo więź. Podobnie, gdy R. W. wyszła za mąż, to powodowie chętnie spędzali czas nie tylko z nią, ale również z

Sąd doszedł do wniosku, że również powódka jest jednym z najbliższych członków rodziny dla zmarłej. Powódki co prawda nie łączyły więzy pokrewieństwa z R. W., która była siostrą jej męża, to jednak pomiędzy powódką a jej szwagierką doszło do nawiązania więzi emocjonalnej, charakterystycznej dla osób najbliższych, stale obecnych w życiu danej osoby. Powódka podkreślała, że traktowała R. W. jak siostrę, że mogła się jej zwierzyć ze wszystkiego, że zmarła była dla niej wsparciem, co niewątpliwie miało odzwierciedlenie w intensywności i częstotliwości kontaktów pomiędzy powódką i R. W..

Zatem żądanie zasądzenia na rzecz powódki zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest usprawiedliwione co do zasady.

Oceniając wysokość dochodzonego świadczenia należy zauważyć, że zgodnie z art. 448 k.c. sąd winien przyznać zadośćuczynienie w odpowiedniej wysokości. Ustalając wysokość zadośćuczynienia należy uwzględnić wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rolę w rodzinie pełnioną przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, leczenie traumy, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 roku, III CSK 279/10, LEX nr 898254, wyrok SA w Gdańsku z dnia 24 sierpnia 2012 roku, sygn. akt V ACa 646/12, LEX nr 1220462). Z kolei w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 października 2015 roku, sygn. akt I ACa 470/15, LEX nr 1820410 Sąd Apelacyjny w Białymstoku, stwierdził, że przyznanie zadośćuczynienia członkowi najbliższej rodziny zmarłego wskutek czynu niedozwolonego nie jest zależne od pogorszenia się sytuacji materialnej tej osoby i poniesienia przez nią szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja doznanej przez nią krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc w dostosowaniu się do nowej sytuacji życiowej zmienionej przez to zdarzenie. Zadośćuczynienie ma wyrównywać cierpienia spowodowane przedwczesną utratą członka rodziny, skutkującą naruszeniem chronionej prawem więzi rodzinnej i prawa do życia w rodzinie jako dobra osobistego.

Zważywszy na fakt, że krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej każdy przypadek należy traktować indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Zadośćuczynienie jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która nie zależy

od statusu materialnego pokrzywdzonego. Rozmiar zadośćuczynienia może być jedynie odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka „stopy życiowej” ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawić zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego wymiar (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 roku, IV CKN 1266/00, LEX nr 80272).

Uwzględniając wyżej przytoczone kryteria przy poszanowaniu kompensacyjnego charakteru roszczenia opartego o art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., Sąd w sprawie niniejszej ocenił, iż adekwatną, a jednocześnie niewygórowaną, kwotą zadośćuczynienia dla A. K. (1) – w związku ze śmiercią siostry – będzie kwota 25.000 złotych, zaś dla A. K. (2) – w związku ze śmiercią szwagierki – kwota 10.000 złotych. W pozostałym zakresie powództwo należało zaś oddalić.

Ustalając powyższe kwoty Sąd miał na uwadze silne więzi emocjonalne łączące powodów z R. W.. Niewątpliwie wystąpiły u powodów cierpienia i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, a także poczucie pustki po jej utracie. R. W. dla powoda siostra, a dla powódki szwagierka stanowiła nieodłączny element ich życia codziennego, wobec powyższego poczucie straty u powodów było znaczące. Powód nie mógł się pogodzić z tragiczną śmiercią siostry przez trzy lata, nadal jej brak tłumaczy sobie jej wyjazdem i oczekuje jej powrotu. Powódka przez rok nosiła żalobę po zmarłej siostrze męża. Oboje zażywali po jej śmierci leki uspokajające. Do chwili obecnej wspomnienie o zmarłej wzbudza w nich smutek, doprowadza do łez. Oboje przechowują pamiątki po niej, odwiedzają jej grób i uczestniczą w mszach zamawianych w jej intencji.

Nie można jednakże pomijać konkretnych okoliczności wpływających na ograniczenie obiektywnie odczuwalnej straty osoby najbliższej – za taką okoliczność Sąd uznał przede wszystkim znaczny odstęp czasowy między zdarzeniem wywołującym szkodę a datą ustalenia zadośćuczynienia, co do zasady, według pewnego społecznego standardu, upływ okresu ponad 8 lat powinien w sposób istotny wpłynąć łagodząco na odczuwalność utraty osoby najbliższej. Ponadto, tragiczna śmierć R. W. nie spowodowała u nich rozstroju zdrowia, który wymagałby na przykład leczenia psychiatrycznego czy terapii psychologicznej.

Odsetki ustawowe od kwot zadośćuczynienia zostały zasądzone, na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. od dnia 19 grudnia 2014 roku. W związku z tym, że żądanie konkretnej kwoty zadośćuczynienia na rzecz powodów zostało wystosowane do strony pozwanej w chwili zgłoszenia szkody, zaś ostateczna decyzja strony pozwanej w przedmiocie odmowy wypłaty zadośćuczynienia została wydana w dniu 18 grudnia 2014 roku, to niespełnienie świadczenia, oznaczało popadnięcie pozwanego towarzystwa ubezpieczeń w opóźnienie z płatnością i tym samym wymagalnością roszczenia odsetkowego od dnia 19 grudnia 2014 roku.

Sąd miał przy tym na uwadze, iż wyrok w niniejszej sprawie został wydany w dacie obowiązywania znowelizowanych przepisów w zakresie odsetek określonych w Kodeksie Cywilnym, zatem niezbędnym było uwzględnienie przedmiotowych zmian w treści wyroku. Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 poz. 1830) art. 481 k.c. otrzymał, począwszy od jego § 2, następujące brzmienie: Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. Nadto, w dodanych § 2¹-2⁴ powołanego przepisu, wskazano, iż: maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie) (§ 2¹); jeżeli wysokość odsetek za opóźnienie przekracza wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, należą się odsetki maksymalne za opóźnienie (§ 2²); postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych za opóźnienie, także

w przypadku dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy (§ 2³); Minister Sprawiedliwości ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie (§ 2⁴).

W dotychczasowym brzmieniu powołanego art. 481 k.c., wskazywano jedynie, iż odsetki za opóźnienie, w przypadku, gdy ich wysokość nie była z góry oznaczona, równe są wysokości odsetek ustawowych. W przypadku natomiast, gdy wierzytelność była oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel mógł żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

W myśl art. 56 powołanej ustawy nowelizującej do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Zgodnie natomiast z art. 57 tejże ustawy, z wyjątkiem art. 50, art. 51 i art. 54, wchodzi ona w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Powyższe rozróżnienie odsetek zasądzonych w wyroku jest tym bardziej uzasadnione, iż do 31 grudnia 2015 roku Kodeks cywilny posługiwał się jednakowym pojęciem odsetek ustawowych na oznaczenie odsetek kapitałowych (art. 359 § 2 k.c.) i odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 i § 2 k.c.) oraz miały one jednakową wysokość, podczas gdy od 1 stycznia 2016 roku funkcjonują w tej ustawie dwa pojęcia, a mianowicie odsetek ustawowych i odsetek ustawowych za opóźnienie, a nadto drugie z nich są wyższe od pierwszych.

Mając na uwadze powyższe, koniecznym było zasądzenie odsetek począwszy od dnia 19 grudnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku (tj. dnia poprzedzającego wejście w życie przedmiotowej ustawy nowelizującej, w zakresie przepisów dotyczących odsetek określonych w kodeksie cywilnym) w wysokości odsetek ustawowych, określonych w art. 481 k.c.

w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 roku, które wynosiły do 22 grudnia 2014 roku 13 %, a od 23 grudnia 2014 roku 8 % rocznie, a od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, odsetek ustawowych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 k.c. w aktualnym brzmieniu, które wynoszą obecnie 7 % w skali roku.

Sąd w punkcie I.1 i II.1 wyroku omyłkowo oznaczył datę, do której należało naliczać odsetki ustawowe od zasądzonych na rzecz powodów kwot zadośćuczynienia, bowiem odsetki ustawowe należało zasądzić do dnia 31 grudnia 2015 roku a nie do dnia 31 grudnia 2016 roku.

Rozstrzygnięcie Sądu w przedmiocie kosztów procesu zapadło na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. Sąd, mając na względzie charakter sprawy o zadośćuczynienie i częściowe uwzględnienie żądań stron, zdecydował o zastosowaniu zasady stosunkowego rozdzielania kosztów procesu pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu

na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., o czym orzeczono w pkt I.3 i II.3. wyroku.